

การจัดการองค์ความรู้

(Knowledge Management : KM)

การรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิกในสหกรณ์กองทุนสวนยาง
เพื่อแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน โดยระบบ

จัดทำโดย

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง

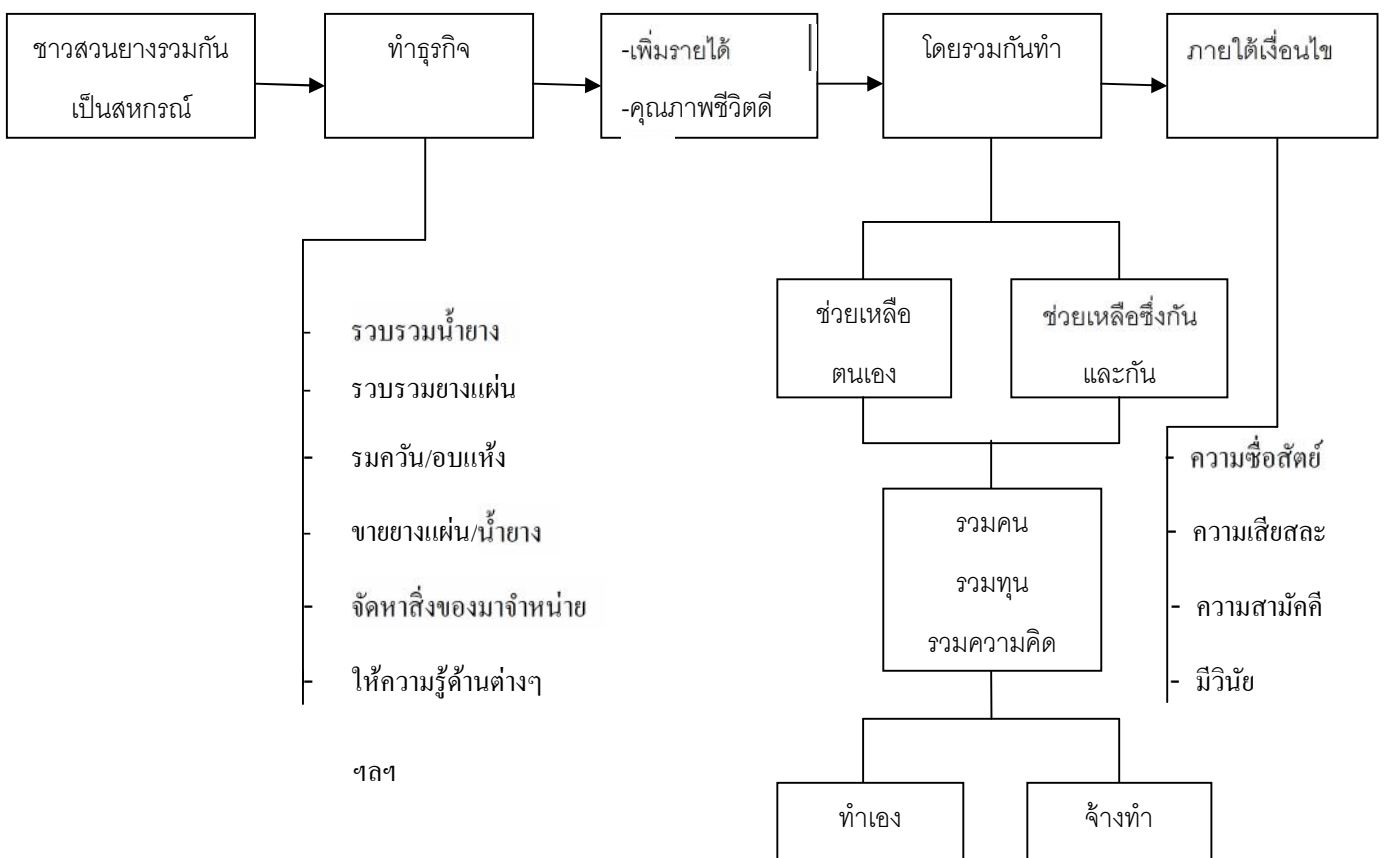
คำนำ

สืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ราคาขายพาราตกต่ำในปี พ.ศ.2534ติดต่อกันมาถึงปี พ.ศ.2535 ทำให้เกษตรกรชาวสวนยาง ได้รับความเดือดร้อน และเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าไปแก้ไขปัญหา โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับมอบหมายให้จัดทำแผนงานหรือโครงการ เพื่อรวบรวมเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยจัดตั้งเป็นสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพาราเป็นโครงการระยะ 5 ปี (พ.ศ.2537-2541) โดยให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นผู้ดำเนินการโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง /รมควัน โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายจัดสร้างโรงงานยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง ซึ่งรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เพื่อเข้าไปบริหาร โรงงาน

สหกรณ์กองทุนสวนยาง ซึ่งเป็นสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางจึงได้เกิดขึ้นและดำเนินธุรกิจตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ซึ่งบางสหกรณ์ก็ดำเนินงานเจริญก้าวหน้าพัฒนาเป็นลำดับ แต่หลายๆสหกรณ์ก็ประสบปัญหาในการดำเนินงาน จะต้องหยุดหรือเลิกสหกรณ์ สาเหตุหนึ่งเกิดจากการประสบปัญหาการขาดทุนในการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเกิดจาก นโยบายในการรวบรวมผลิตน้ำยางสดจากสมาชิก โดยวิธีการซื้อขาดแล้วมาแปรรูปจำหน่าย จึงทำให้จะต้องมารับภาระความเสี่ยงสถานะที่ราคา ยางพาราผันผวน ดังนั้น สหกรณ์ ถ้าต้องการลดความเสี่ยงดังกล่าวจะต้อง รวบรวมผลผลิตน้ำยางสด จากสมาชิก โดยวิธีกสิ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ การรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิก ใน สหกรณ์กองทุนสวนยาง เพื่อแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันโดยระบบกสิ จะเป็นประโยชน์กับสหกรณ์ และผู้ ที่สนใจ

1.ความเป็นมา

สหกรณ์กองทุนสวนยางเกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ในปี 2537-2541 โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์โดยรัฐบาลมอบหมายให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางสร้างโรงงานผลิตยางแผ่นรมควันขนาดกำลังการผลิต 1.5-2 ตัน/วัน ขึ้นในพื้นที่ โดยเกษตรกรในพื้นที่บริเวณที่จัดสร้างโรงงานจะต้องรวมตัวกันในรูปแบบสหกรณ์ แล้วขอใช้โรงงานพร้อมอุปกรณ์จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเกษตรกรจะได้มีน้ำยางสดมาผลิตเป็นยางแผ่นรมควันในโรงงานเพื่อให้ได้คุณภาพผลผลิตที่ดีมีราคาสูงตามกรอบแนวคิดการดำเนินงาน

แต่จากการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมาถึงปัจจุบันรวม 20 ปี ปรากฏว่ามีทั้งที่ประสบความสำเร็จมีการพัฒนาไปตามลำดับ และที่ดำเนินงานแล้วประสบปัญหาต่างๆ จะต้องหยุดดำเนินงานและเลิกสหกรณ์เป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งมักจะเกิดจากการประสบปัญหาขาดทุนในการดำเนินธุรกิจในการรวบรวมน้ำยางสดเพื่อแปรรูปแล้วจำหน่าย สาเหตุหลักที่จะพบมากก็คือ สหกรณ์จะรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิกโดยวิธีการซื้อขาย ให้ราคากับสมาชิกเท่ากับราคาขายในตลาด ในวันที่ซื้อจึงทำให้สหกรณ์จะต้องรับภาระในความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า เนื่องจากความผันผวนของราคาขายพาราในตลาด ซึ่งไม่อาจคาดคะเนได้ เพราะขั้นตอนการผลิตน้ำยางสดที่รวบรวมจากสมาชิกแล้วแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน ต้องใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน จึงจะสามารถจำหน่ายในตลาดได้ ฉะนั้น หากสหกรณ์รับซื้อ โดยวิธีซื้อขายจากสมาชิกในช่วงที่สถานะตลาดยางผันผวนโดยมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้สหกรณ์สามารถที่จะทำกำไรได้มาก แต่ถ้าหากอยู่ในช่วงที่สถานะยางราคาผันผวนลดลงอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้สหกรณ์มีความเสี่ยงในการขาดทุน ดังนั้น เพื่อลดความเสี่ยงในสหกรณ์ที่ยางผันผวนอยู่ตลอดเวลาสหกรณ์กองทุนสวนยางที่ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมผลผลิตน้ำยางสดจากสมาชิกเพื่อนำมาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันจำหน่าย จะต้องรวบรวมโดยวิธีกสิเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการขาดทุนในธุรกิจ

หลักแนวคิดในการรวมตัวกันเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง

1. ตามอุดมการณ์ เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุข
2. วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์กองทุนสวนยางคือ การรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิกเพื่อแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน โดยมีโรงงานผลิตที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
3. การรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันในสหกรณ์
4. ฉะนั้น ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยางในการรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิกเพื่อแปรรูปจำหน่ายเป็นยางแผ่นรมควัน สมาชิกจะต้องรับผิดชอบในการนำผลผลิตน้ำยางที่มีคุณภาพไม่ปลอมปนมาส่งที่สหกรณ์ แล้วสหกรณ์จะต้องรับผิดชอบในการแปรรูปน้ำยางของสมาชิกให้ได้คุณภาพแล้วนำไปจำหน่ายในตลาดเมื่อจำหน่ายได้ราคาแล้วมาคิดต้นทุนต่างๆ หักต้นทุน หักส่วนเหลือม เพื่อให้สหกรณ์มีรายได้ แล้วคิดราคาให้กับสมาชิกที่จะควรได้รับซึ่งเป็นการรับผิดชอบร่วมกัน

วิธีการรวบรวมแบบงสีในสหกรณ์กองทุนสวนยาง

โดยสมาชิคนำน้ำยางสด มาส่งให้กับสหกรณ์จะต้องเป็นน้ำยางที่มีคุณภาพดีไม่มีการปลอมปน โดยสหกรณ์ชั่งน้ำหนัก และการเก็บตัวอย่างหาค่า DRC ของน้ำยางและบันทึกรายการไว้ ในวันนี้สมาชิกรวบรวมน้ำยางสด สหกรณ์จะไม่คิดราคาซื้อขายให้ แต่เป็นเพียงการรวบรวม ทำทะเบียนการรับซื้อไว้ ส่วนราคาที่สหกรณ์คิดให้กับสมาชิคนั้น จะคิดคำนวณให้หลังจาก น้ำยางของสมาชิกไปแปรรูปตามกระบวนการ เป็นยางแผ่นรมควันและนำไปจำหน่ายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะต้องใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน หลังจากการรวบรวมน้ำยางสด โดยจะคำนวณหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสหกรณ์ ออกจากราคาที่ขายได้แล้วจึงคิดราคาให้กับสมาชิก ดังนั้น ราคาขายที่ขายได้ต่ำสมาชิกก็ให้ราคาต่ำตามราคาตลาด ถ้าราคาขายได้สูงสมาชิกก็จะได้รับราคาสูง ส่วนสหกรณ์จะหักค่าบริการจัดการไว้เพื่อให้พอมีกำไร จึงทำให้สหกรณ์ไม่มีความเสี่ยงในการขาดทุนของราคาขายพาราที่ผันผวนขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้สหกรณ์มีความมั่นคงธุรกิจรวบรวมและแปรรูป

ยกตัวอย่างเปรียบเทียบในการรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิกโดยวิธีซื้อขาดและโดยวิธีงสี

1. สหกรณ์รวบรวมในขณะที่ราคาขายในตลาดผันผวนปรับตัวสูงขึ้น

ตัวอย่าง ราคา น้ำยางสดในตลาดทั่วไปในวันที่ 1 สิงหาคม 2558 ราคา ก.ก.ละ 45 บาท

(คิดเป็นน้ำหนักยางแห้ง) ขณะที่ราคาขายแผ่นรมควัน ราคา 51 บาท สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิกในราคาตลาดคือ 45 บาท/ก.ก. รวบรวมได้ 1,000 ก.ก. (ยางแห้ง) และนำเข้า แปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันใช้เวลา 5 วัน จึงจะนำยางไปจำหน่ายได้ คือวันที่ 5 สิงหาคม 2558 ขณะนั้นราคาน้ำยางสดอยู่ที่ 50 บาท/ก.ก. และยางแผ่นรมควันอยู่ที่ 56 บาท/ก.ก.

1.1 รวบรวมแบบซื้อขาด

1 สิงหาคม 2558 ซื้อยาง 1,000 ก.ก./ละ 45 บาท = 45,000 บาท ต้นทุนการผลิตยางและการขนส่ง (ค่าแรงงาน/ค่าใช้จ่ายในการบริหาร/ค่าไม้ฟืน/ค่าสารเคมี/ค่าน้ำค่าไฟ/ค่าซ่อมแซมค่าเสื่อมทรัพย์สิน/ค่าขนส่ง) โดยเฉลี่ยสหกรณ์แห่งนี้มีต้นทุน

อยู่ที่ 4.50 บาท/ก.ก. x 1,000 ก.ก. = 4,500 บาท

ฉะนั้นต้นทุนของสหกรณ์คือ 45,000 + 4,500 (ราคาที่ซื้อ x ก.ก.) + (ต้นทุนผลิต x ก.ก.)

(45 x 1,000)+(4.50 x 1,000) = 49,500 บาท

วันที่ 5 สิงหาคม 2558 สหกรณ์นำยางออกจำหน่าย 1,000 ก.ก. ได้ ก.ก. ละ 56 บาท

= 1,000 x 56 บาท รวมราคาขายได้ 56,000 บาท

สหกรณ์จะมีกำไรครั้งนี้ทั้งสิ้น 6,500 บาท

1.2 การรวบรวมแบบงสด

1. ส.ค.58 สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิก 1,000 ก.ก. (คิดเป็นน้ำหนักยางแห้ง) ไม่คิดราคาสมาชิกและเข้ากระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิตตามกระบวนการอยู่ที่ 4.50 บาท/ก.ก.1,000 ก.ก .x 4.5บาท = 4,500 บาท

วันที่ 5 ส.ค. 58 สหกรณ์นำยางแผ่นรมควันออกจำหน่ายในราคา 56 บาท1000 ก.ก. x 56 = 56,000.- สหกรณ์คิดราคาให้กับสมาชิกจากราคาขาย 56 หักด้วยต้นทุนการผลิต 4.50 บาท และหักส่วนเหลือมเพื่อให้มีกำไร ก.ก.ละ 1 บาท ฉะนั้นราคาที่สมาชิกได้รับคือ

$$56 - (4.50 + 1) = 50.50 \text{ บาท}$$

ต้นทุนราคาซื้อ 1000 ก.ก. x 50.50	50,500บาท
ต้นทุนการผลิต ก.ก. ละ 4.50 บาท	4,500บาท
ต้นทุนรวม	55,000บาท
สหกรณ์ขายได้ ก.ก. ละ 56 บาท 56 x 1,000	56,000บาท
สหกรณ์จะมีกำไรในครั้งนี้	1,000 บาท

2. สหกรณ์รวบรวมยางในขณะที่ราคาภายในตลาดผันผวนปรับตัวลดลง

ราคาน้ำยางสดในตลาดทั่วไปในวันที่ วันที่ 1 กันยายน 2558 ราคา ก.ก.ละ 48 บาท ขณะที่ยางแผ่นรมควัน กิโลกรัมละ 54 บาท สหกรณ์มีการรวบรวมได้จำนวน 1,000 ก.ก (ยางแห้ง) และนำแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันใช้เวลา 3-5 วัน ถึงออกจำหน่ายได้ในวันที่ 5 กันยายน 2558 ฉะนั้นราคาน้ำยางสดอยู่ที่ราคา 40 บาท และยางแผ่นรมควันอยู่ที่ราคา 46 บาท

2.1 การรวบรวมแบบซื้อขาด

1 ก.ย. 58 สหกรณ์รวบรวมจากสมาชิก 1,000 ก.ก.ๆละ 48 บาท 1,000 x 48=48,000 บาท

ต้นทุนการผลิตยาง(ค่าแรงงาน,ค่าบริหาร,ไม้ฟืน,สารเคมี)

คิดเป็น ก.ก. ละ 4.50 บาท x 1000 กก. =4,500.-

ต้นทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น 52,500.-

5 ก.ย. 58 สหกรณ์นำยางแผ่นรมควันจำหน่ายได้ ในราคา ก.ก. 46 บาท x 1000 กก.

ขายได้ทั้งสิ้น 46,000 บาท

สหกรณ์ขาดทุน จำนวน (6,500) บาท

2.2 การรวบรวมแบบงสึ

1 ก.ย. 58 สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิก 1000 กก. ยังไม่คิดราคาซื้อจากสมาชิก เข้า
กระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิตตามกระบวนการอยู่ที่ 4.50 บาท/ก.ก. 1000 x 4.50 บาท

ต้นทุนการผลิต = 4,500.- บาท

1 ก.ย. 58 สหกรณ์นำยางแผ่นรมควันไปจำหน่ายได้ ในราคา 46 บาท 46 x 1000 =46,000.-

สหกรณ์คิดราคารับซื้อจากสมาชิก จากราคาขาย ก.ก.ละ 46 บาท

หักต้นทุนการผลิต 4.50 บาท และส่วนเหลือม 1 บาท คิดราคาให้สมาชิก ก.ก. 40.50 บาท/ ก.ก.
จำนวน/1000 ก.ก. =40,500.-

ต้นทุนราคาที่คิดให้สมาชิก 40.50 บาท x 1000 ก.ก.=40,500

มอก/ต้นทุนการผลิต 1,000 x 4.50 4,500 บาท

ต้นทุนรวม 45,000 บาท

ขายได้ 46,000 บาท

สหกรณ์จะมีกำไรในครั้งนี 1,000 บาท

จากการยกตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าไม่ว่าราคารายงในตลาดจะผันผวนขึ้นหรือลง ก็จะไม่ผลกระทบต่อผลกำไรของสหกรณ์ในกรณีที่รวบรวมแบบงตีส ในขณะที่รวบรวมแบบซื้อขาดนั้น ในรอบปีบัญชีนั้นถ้าราคารายงพารามีความผันผวนอยู่ในสถานะที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้สหกรณ์ มีผลกำไรมากและเมื่อสิ้นปีทางบัญชีก็จะจัดสรรคืนกลับให้สมาชิกเสียเป็นส่วนใหญ่ของกำไร หลังจากจัดสรรเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นทุนสำรองของสหกรณ์และทุนต่างๆ โบนัสกรรมการและพนักงาน แต่ถ้าหากในรอบปีใดที่ราคารายงผันผวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ถ้าสหกรณ์รวบรวมโดยวิธีซื้อขาดก็จะส่งผลให้ขาดทุนเป็นจำนวนมาก หากมีการขาดทุนติดต่อกัน 1-3 ปี ทำให้ทุนสำรองที่จัดสรรไว้เพียงเล็กน้อยไม่พอหักชดเชยขาดทุนสะสม ที่เกิดขึ้นทำให้สหกรณ์ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ ไม่มีสมาชิกอาสาเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหาร จึงต้องหยุดดำเนินกิจการหรือเลิกไปโดยปริยาย

ดังนั้น องค์ความรู้การรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิกในสหกรณ์ กองทุนสวนต่างๆ เพื่อแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน โดยระบบงตีส จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและนำไปปรับใช้กับสหกรณ์ ที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม

รายชื่อคณะทำงาน (KM)

1. สหกรณ์จังหวัดพัทลุง
2. ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
3. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
4. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์
5. ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์
6. ผู้อำนวยการส่งเสริมสหกรณ์ 1
7. ผู้อำนวยการส่งเสริมสหกรณ์ 2
8. ผู้อำนวยการส่งเสริมสหกรณ์ 3
9. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป